

Številka: 032-6/2022-31
Datum: 25. 11. 2024

Spoštovani gospod dr. Robert Golob,
predsednik Vlade Republike Slovenije,

spoštovana gospa mag. Urška Klakočar Zupančič,
predsednica Državnega zbora Republike Slovenije

Protestna izjava Računskega sodišča Republike Slovenije zoper posege v njegovo neodvisnost

Vodstvo Računskega sodišča Republike Slovenije in Računsko sodišče Republike Slovenije (v nadaljevanju: računsko sodišče) kot institucija izražata odločno nasprotovanje posegoma izvršilne in zakonodajne veje oblasti v njegovo neodvisnost s

- 1) podvrednotenjem funkcij na računskem sodišču in neusklajenimi razmerji med njimi in**
- 2) nezagotovitvijo materialnih pogojev za delo, kar krni ugled računskega sodišča kot neodvisnega državnega organa in slabi položaj institucije.**

Računsko sodišče kot ustavni organ po svoji naravi in vlogi, ki jo v sistemu državne ureditve ima, mora svoje delo opravljati visoko strokovno, nepristransko, objektivno in izjemno odgovorno. Nezagotovljena finančna avtonomija računskemu sodišču onemogoča, da svoje pristojnosti učinkovito in nemoteno izvršuje ne glede na vsakokratno personalno sestavo Vlade Republike Slovenije in ruši ravnovesja med vejami oblasti znotraj sistema zavor in ravnovesij, s čimer je poseženo v neodvisen položaj računskega sodišča, ki ima poudarjeno nadzorno funkcijo v ustavnem redu, tudi nad delovanjem izvršilne veje oblasti.

Računsko sodišče poziva Vlado Republike Slovenije in Državni zbor Republike Slovenije, da pri sprejemanju odločitev upoštevata ustavno pravni položaj in neodvisnost računskega sodišča.

I. Splošno

Računsko sodišče je ustavni državni organ, najvišji organ kontrole državnih računov, državnega proračuna in celotne javne porabe, ki nadzira vse ostale veje oblasti in je pri svojem delu neodvisno in vezano na ustavo in zakon. Aktov, ki jih računsko sodišče izdaja v izvajanju revizijske pristojnosti, ni dopustno presojati pred sodišči niti pred drugimi državnimi organi.

Za razlago elementov samostojnosti in neodvisnosti računskega sodišča je izjemnega pomena odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije, št. U-I-474/18 z dne 10. 12. 2020, ki se nanaša na finančno samostojnost, ta pa je neločljivo povezana s proračunskimi sredstvi za poslovanje organa.

II. Neustrezno vrednotenje funkcij na računskem sodišču v novem plačnem sistemu

Pristojnosti, organizacijo in status računskega sodišča natančneje določa Zakon o računskem sodišču. Tako iz relevantnih določb Ustave Republike Slovenije kot Zakona o Računskem sodišču izhaja, da je računsko sodišče vzpostavljeno primerljivo ostalim ustavnim organom, pri čemer je navedeni zakon ob njegovem sprejemu kot izhodišče za višino plače predsednika računskega sodišča, nadalje pa tudi drugih funkcionarjev, izrecno določil plačo predsednika (za namestnika predsednika pa plačo sodnika) Ustavnega sodišča Republike Slovenije kot ustavno primerljivega (predstojnika) organa.

S sprejemom Zakona o skupnih temeljih sistema plač v javnem sektorju je prišlo do uvrstitve funkcij na računskem sodišču na način, da sta izvršilna veja oblasti, ki je postopek usklajevanja vodila in zaključila z neupoštevanjem argumentov računskega sodišča, in zakonodajna veja oblasti s sprejemom navedenega zakona računsko sodišče kot eno ključnih institucij v tej državi razvrednotila. Še v času trajanja zakonodajnega postopka, ko bi bilo tako posledico mogoče preprečiti, je načrtovani ureditvi računsko sodišče nasprotovalo s pismom z dne 10. 10. 2024, ki je bilo posredovano tako Državnemu zboru Republike Slovenije kot tudi Vladi Republike Slovenije, pa ni bilo upoštevano.

S takim posegom v priznan status oziroma družben in ustavni položaj računskega sodišča je računsko sodišče, zaradi nižjega vrednotenja funkcij postalo neprimerljivo z institucijami, s katerimi je po Ustavi Republike Slovenije enakovredno. Na ta način bo postalo tudi manj zanimivo za visoko usposobljene strokovnjake, predvsem revizorje, ki so steber in garant, da bo institucija tudi v prihodnje lahko delovala zakonito, učinkovito ter visoko strokovno.

Pomen zgoraj navedene odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije je bil z odvzemom možnosti, da v danem okviru računsko sodišče samo ovrednoti svoje funkcije, delovna mesta in druge stroške poslovanja, popolnoma izvotljen. Vrednotenja funkcij na računskem sodišču namreč ni mogoče izvzeti iz ustavnega okvira državnih organov in tudi ne zanemariti pomena, ki ga ima medsebojno spoštovanje institucij za krepitev pravne države in ugleda, ki ga Republika Slovenija ima v očeh državljanov.

III. Znižanje finančnega načrta računskega sodišča v delu, ki se nanaša na njegovo delovanje

Predlog Sprememb proračuna Republike Slovenije za leto 2025 je bil z računskim sodiščem usklajevan in usklajen ter sprejet na Vladi Republike Slovenije. Kot vedno, je bilo pri načrtovanju potrebnih sredstev računsko sodišče skrbno in gospodarno, kakor je glede na uskladitev očitno ocenilo tudi Ministrstvo za finance, ko je predloge računskega sodišča sprejelo in vključilo v vladno gradivo.

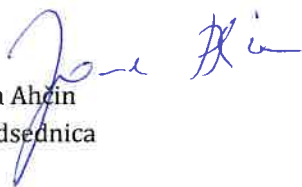
V postopku sprejema rebalansa za leto 2025 pa je bil tako usklajen predlog, ki je vključeval tudi celostno in sistematično zagotovitev materialnih pogojev za njegovo delo, brez nadaljnega usklajevanja z računskim sodiščem spremenjen z amandmajem koalicije, s katerim so bila v podprogramu "020301 Dejavnost računskega sodišča" znižana sredstva za 3.860.000,00 EUR, s čimer je zakonodajalec ponovno in še močneje in usodnejše posegel v neodvisnost računskega sodišča.

Z navedenim zmanjšanjem so bila računskemu sodišču odvzeta celo sredstva, ki jih organ potrebuje za povsem osnovno vzdrževanje, brez vsakega systemskega in strateško usmerjenega posega v zagotavljanje normalnih pogojev za delo.

Računsko sodišče pozdravlja zagotovitev dodatnih sredstev za politike, ki so za državo ključnega pomena (konkretno: podprogram "170301 Investicijska vlaganja na sekundarni in terciarni ravni – pripravljala dela pri reševanju prostorske problematike Onkološkega inštituta Ljubljana"), vendar to izvršilne veje oblasti ne odvezuje od dolžnosti neposeganja v neodvisnost organov, ki ustavnopravno taki so. Povedano drugače, z besedami Ustavnega sodišča Republike Slovenije iz zgoraj omenjene odločbe, "ima Vlada na voljo veliko možnosti prerazporejanja preostalih proračunskih sredstev, s katerimi lahko poskrbi za uravnoteženost proračuna in fiskalno stabilnost, ne da bi hkrati protiustavno posegla v finančno neodvisnost navedenih ustavnih organov".

S spoštovanjem,

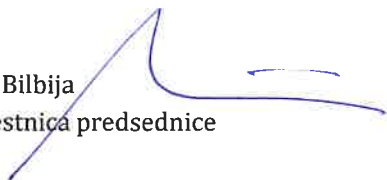
Jana Ahčin
predsednica

Helena Jenko
vrhovna državna revizorka

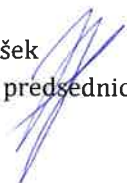
mag. Maja Bilbija
prva namestnica predsednice

mag. Simona Majer
vrhovna državna revizorka

mag. Mojca Planinšek
druga namestnica predsednice

Nataša Musar Mišeljić
vrhovna državna revizorka

Tadeja Pušnar
sekretarka

mag. Aleksej Šinigoj
vrhovni državni revizor

mag. Nataša Karlič Kovačič
vrhovna državna revizorka

Jerneja Vrabič
vrhovna državna revizorka

Vročiti:

1. naslovnikoma;
2. arhivu.

V vednost:

3. dr. Nataša Pirc Musar, predsednica Republike Slovenije.